

Бекітемін
Астана қаласы әкімдігінің
«Қалалық жедел медициналық
жәрдем станциясы» ШЖҚ МКК
директорының міндетін
атқарушы

 А.С.Баянбаев

2024 жылғы «27» ақпан

Астана қаласы әкімдігінің «Қалалық жедел медициналық жәрдем
станциясы» ШЖҚ МКК
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл НҰСҚАУЛЫҚ

Астана қаласы - 2024 жыл

1. Жалпы ереже

1. Астана қаласы әкімдігінің "Қалалық жедел медициналық жәрдем станциясы" ШЖК МКК – де Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс - қимыл жөніндегі осы Нұсқаулық (бұдан әрі-Нұсқаулық, бұдан әрі-Кәсіпорын) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына, "сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі" ISO 37001:2016 халықаралық стандартына, Кәсіпорынның Жарғысына және өзге де ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді.

Нұсқаулық Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі рәсімдер мен тетіктерді айқындайды және сыбайлас жемқорлық сипатындағы ықтимал іс-қимылдардың алдын алуға, кәсіпорында сыбайлас жемқорлықтан бас тарту ахуалын қалыптастыруға бағытталған.

2. Нұсқаулық кәсіпорынның барлық лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің, сондай-ақ азаматтық-құқықтық сипаттағы қызметтерді көрсетуге шарт бойынша тартылған қызметкерлердің танысуы, орындауы және мүлтіксіз сақтауы үшін міндетті болып табылады.

2. Негізгі анықтамалар мен ұғымдар

3. Нұсқаулықта келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) **Кәсіпорын қызметкері** - Кәсіпорынмен еңбек қатынастарында тұрған кез келген жеке тұлға.

2) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл** - Кәсіпорынның лауазымды тұлғаларының өз өкілеттіктері шегіндегі қызметі:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша, оның ішінде сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттер жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және кейіннен жою бойынша (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу);

- сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттердің алдын алу, анықтау, жолын кесу және қызметтік тергеу, олардың салдарын жою бойынша (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес).

3) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат** - сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың тиімді жүйесін құруға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға бағытталған қызмет.

4) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт** - Кәсіпорын қызметіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсыныстар жүйесі.

5) **Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау** - Кәсіпорынның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу жөніндегі қызметі.

6) **Мүдделер қақтығысы**-лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, онда аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өздерінің лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін.

7) **Сыбайлас жемқорлық тәуекелі-сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі.** 2.8. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу - алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі кәсіпорынның қызметі.

8) **Пара-мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адам не оған теңестірілген адам немесе жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адам не лауазымды адам, сол сияқты шет мемлекеттің немесе халықаралық ұйымның лауазымды адамы жеке өзі немесе делдал арқылы алатын ақша, бағалы қағаздар, өзге де мүліктер, мүлікке құқық немесе мүліктік сипаттағы пайда.**

Егер ақша, өзге де мүлік, материалдық қызмет көрсету түріндегі мүліктік пайда жоғарыда аталған адамның туыстары мен жақындарына оның келісімімен не егер ол бұған қарсы болмаса және өзінің қызметтік өкілеттігін пара берушінің пайдасына пайдаланса, бұл адамның іс-әрекеті де пара алу ретінде сараланады;

4. Нұсқаулықта қолданылатын, бірақ ашылмаған ұйғарымдар Қазақстан Республикасының заңнамасында, Кәсіпорынның жарғысында және өзге де ішкі нормативтік құжаттарында пайдаланылатын ұйғарымдарға сәйкес келеді.

3. Пара алу және беру, оның нысандары

5. Пара алу және пара беру-бұл бір қылмыстық модельдің екі толық жағы.

Пара беру-лауазымды адамды заңды немесе заңсыз іс-әрекеттер (әрекетсіздік) жасауға итермелеуге не берушінің пайдасына, оның ішінде қызмет бойынша жалпы қамқорлығы немесе рұқсатнамасы үшін қандай да бір артықшылықтар беруге, алуға бағытталған қылмыс.

6. Пара нысандары (пара нысандары) мыналар болуы мүмкін:

1) заттар, ақша, оның ішінде – валюта, банктік чектер мен бағалы қағаздар, бағалы металдар мен тастардан жасалған бұйымдар, автомашиналар, Тамақ өнімдері, бейнетехника, тұрмыстық аспаптар және басқа да тауарлар, пәтерлер, саяжайлар, саяжайлар, гараждар, жер учаскелері және басқа да жылжымайтын мүлік;

2) артықшылықтары-емдеу, жөндеу және құрылыс жұмыстары, санаторий және туристік жолдамалар, шетелге сапарлар, ойын-сауық және басқа да шығындарды өтеусіз немесе төмен бағамен төлеу.

3) параның жабық нысаны-қарызға немесе жоқ қарызды өтеу түріндегі банктік несие, төмен бағамен сатып алынған тауарларға ақы төлеу, тауарларды жоғары бағамен сатып алу, пара алушыға, оның туыстарына, достарына жалақы төлеу арқылы жалған еңбек шарттарын жасасу, жеңілдікпен несие алу, дәрістер, мақалалар мен кітаптар үшін алымдарды көбейту, "кездейсоқ" Казинода ұтып алу, қарызды кешіру, жалдау ақысын азайту, несие бойынша пайыздық мөлшерлемені арттыру және т. б.

7. Мүдделер қақтығысын болғызбау немесе реттеу туралы шектеулерді, тыйымдар мен талаптарды, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға итермелеу мақсатында өтініштер туралы Кәсіпорынды хабардар ету туралы міндеттемені, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мақсатында белгіленген өзге де міндеттерді сақтау маңызды.

8. Кейбір сөздерді, сөз тіркестерін және қимылдарды басқалар пара беру туралы өтініш (кеңес) ретінде қабылдауы мүмкін.

Мұндай өрнектерге мыналар жатады, мысалы:

"Мәселені шешу қиын, бірақ мүмкін";

"Рахмет сіз нанға жайа алмайсыз";

"Келісейік";

"Күшті дәлелдер қажет";

"Параметрлерді талқылау керек";

"Ал, біз не істейміз?" және тұспалдаудың басқа түрлері.

9. Ұйымдар өкілдерімен және азаматтармен, әсіресе пайдасы уәкілетті тұлғалардың шешімдері мен әрекеттеріне байланысты белгілі бір тақырыптарды талқылау пара беру туралы өтініш ретінде де қабылдануы мүмкін.

Мұндай тақырыптардың қатарына, мысалы:

1) жалақының төмен деңгейі және белгілі бір мұқтаждықтарды іске асыруға ақшалай қаражаттың жетіспеушілігі;

2) белгілі бір мүлікті сатып алуға, сол немесе өзге қызметті алуға, туристік сапарға шығуға тілек;

3) туыстарында жұмыстың болмауы;

4) балалардың білім беру мекемелеріне түсу қажеттілігі және олардың өмірінде қандай да бір проблемалардың болуы туралы тұспалдаудың басқа да нысандары.

10. Уәкілетті адамнан келетін белгілі бір ұсыныстар, әсіресе егер олар ұйымдардың өкілдеріне және пайдасы олардың шешімдері мен әрекеттеріне байланысты азаматтарға бағытталған болса, пара беру туралы өтініш ретінде қабылдануы мүмкін. Бұл мұндай ұсыныстар жақсы ниетпен айтылған және шенеуніктің жеке пайдасына ешқандай қатысы жоқ болған жағдайда да мүмкін. Мұндай сөйлемдерге, мысалы, сөйлемдер жатады:

1) лауазымды адамға және (немесе) оның туыстарына жеңілдік беруге;

2) анықталған бұзушылықтарды жою, мемлекеттік келісімшарт шеңберінде жұмыстарды орындау, қажетті құжаттарды дайындау үшін нақты компанияның және (немесе) сарапшылардың қызметтерін пайдалануға;

3) нақты қайырымдылық қорына ақша салу;

4) нақты спорт командасын қолдау;

5) лауазымды адамның пайдасына мәселені шешудің басқа да нысандары.

4. Игіліктер беру және (немесе) алумен байланысты жағдайлар кезінде қызметкерлердің әрекет ету тәртібі

11. Кәсіпорынның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатына сәйкес:

1) Кәсіпорын іскерлік сыйлықтармен алмасуды және өкілдік шығыстарды, оның ішінде іскерлік қонақжайлылықты жүзеге асыруды бизнесті жүргізудің қажетті бөлігі және жалпы қабылданған іскерлік практика деп таниды. Кәсіпорындар іскерлік сыйлықтар мен іскерлік қонақжайлылық шығындарына қатысты адалдық пен ашықтық атмосферасын ынталандырады.

2) Кәсіпорын қызметкерлеріне кез келген сыйлықтарды/іскерлік қонақжайлылық белгілерін/өкілдік шығыстарды ұсынуға, уәде беруге, беруге, беруге, талап етуге, сұрауға, қабылдауға тыйым салынады:

- Кәсіпорынның қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға немесе қандай да бір артықшылық немесе пайда алуға әсер ететін шешімдер қабылдауға таңдамалы әсер етудің тікелей немесе жанама мақсаты бар, егер бұл әрекеттерсіз қолайлы салдардың басталуы шындыққа жанаспайтын болып көрінсе;

- Кәсіпорынның атынан емес, қызметкердің атынан беріледі; - Сыйлықтар немесе Өкілдік шығыстар немесе қонақжайлылық туралы ақпарат ашылған жағдайда кәсіпорын мен оның қызметкерлері үшін беделді немесе өзге де тәуекел туғызады;

- қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз ақша қаражаттары, бағалы қағаздар, бағалы металдар болып табылады немесе қолма-қол ақшаның және/немесе сәнді заттардың басқа түрлерін немесе баламаларын білдіреді;

- тақырып, құн және нақты жағдай тұрғысынан ақылға қонымды емес.

3) Кәсіпорындар жүзеге асыратын сатып алудың кез келген әлеуетті қатысушысынан сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерін қабылдауға тыйым салынады. Іскерлік сыйлыққа немесе іс-шараға осы Саясаттың талаптарына сәйкес күмән туындаған кезде кәсіпорынның лауазымды адамы немесе қызметкері тікелей басшымен, Компаенс-офицермен немесе кәсіпорынның қауіпсіздік бөлімшесінің басшысымен кеңесу керек.

5. Сыбайлас жемқорлыққа бағытталған ықтимал жағдайлар, сондай-ақ мінез-құлық ережелері бойынша ұсыныстар

Арандатушылық

12. Өтініш білдірген контрагенттер (бизнес-серіктестер), лауазымды тұлғалар, Кәсіпорынның немесе құрылымдық бөлімшенің басқа да қызметкерлері тарапынан ықтимал арандатушылықтарды болдырмау үшін Кәсіпорын қызметкерлері:

1) келушілер орналасқан қызметтік үй-жайларды және жеке заттарды (киім, сөмкелер және басқа да заттар) қараусыз қалдырмауға;

2) жұмыс орнында немесе жеке заттарында қандай да бір бөгде заттар табылған жағдайда, ешқандай дербес іс-қимыл жасамай, басшылыққа дереу баяндалсын.

Пара алу

13. Контрагенттер (бизнес-серіктестер), лауазымды тұлғалар, кәсіпорын қызметін тексеруді жүзеге асыратын тұлғалар тарапынан пара беруге (алуға), пара алуға делдалдыққа көндіруге жол бермеу үшін Кәсіпорын қызметкері пара нысанасын қабылдауға дайын деп түсіндірілуі мүмкін асығыс мәлімдемелерге жол бермей, өзін өте сақтықпен, сыпайы, ізденіссіз ұстауы тиіс (пара ұсыну).

Егер Тарап талап етсе, қажет:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатында белгіленген міндеттемелер туралы хабардар етуге, шешуші бас тартуды білдіруге;

мүмкін болса:

2) ұсынылған шарттарды (сомалардың мөлшері, тауарлардың атауы және көрсетілетін қызметтердің сипаты, параны беру мерзімдері мен тәсілдері, мәселелерді шешу реттілігі) дәл есте сақтауға міндетті;

3) диктофон болған кезде пара және/немесе коммерциялық пара беру нысанасы туралы ұсынысты (жасырын) жазуға тырысуға;

4) осы факті туралы жоғары тұрған басшылыққа және компаенс-офицерге қызметтік жазба нысанында жазбаша түрде баяндалсын.

Мүдделер қақтығысы

14. Мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықты болдырмау мақсатында:

1) мүдделер қақтығысының кез келген мүмкіндігіне мұқият қарау;

2) мүдделер қақтығысының туындауының кез келген мүмкіндігіне жол бермеу жөнінде шаралар қабылдауға;

3) тікелей басшыңызға және/немесе компаенс-офицерге туындаған мүдделер қақтығысы туралы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы Сіз бұл туралы білген бойда жазбаша нысанда хабарлауға міндетті;

4) тікелей басшының келісімі бойынша туындаған мүдделер қақтығысын еңсеру жөнінде шаралар қабылдауға;

5) мүдделер қақтығысының тарабы болып табылатын қызметкердің лауазымдық ережелерін, нұсқаулықтарын оны белгіленген тәртіппен лауазымдық міндеттерін атқарудан шеттетуге дейін және (немесе) мүдделер қақтығысының туындауына себеп болған пайдадан бас тартуға дейін өзгертуге құқылы.

6. Сыбайлас жемқорлық жағдайында жұмысшылардың іс-қимыл алгоритмі

15. Егер Кәсіпорында Кәсіпорынның лауазымды адамы немесе қызметкері жасаған сыбайлас жемқорлық әрекеті орын алғаны туралы қандай да бір куәлік болса, бұл туралы компаенс-офицерге, өзінің тікелей немесе жоғары тұрған басшысына дереу хабарлау талап етіледі.

Кәсіпорын қызметкерлері өзге қызметкердің, сондай-ақ үшінші тұлғаның сыбайлас жемқорлық әрекетін жасауға көндіру фактілері туындаған жағдайда және/немесе қызметкерді сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға көндіруге қатысты белгілі фактілер немесе күдіктер туралы ақпараты бар болса,

комплаенс-офицерді, өзінің тікелей немесе жоғары тұрған басшысын дереу хабардар етуге міндетті.

16. Пара алған жағдайда Кәсіпорын қызметкері келесі мәліметтерді егжей тегжейлі көрсетуі керек:

1) пара берушінің немесе пара берушінің тегі, аты, лауазымы, мекеменің атауы;

2) бопсаланатын параның (пара берудің) сомасы мен сипаты қандай;

3) қандай нақты әрекеттер (немесе әрекетсіздік) үшін пара бопсалайды немесе коммерциялық пара жасалады;

17. Ақпараттандыруды сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтің 8 771 083 22 04 телефоны бойынша, электрондық поштаға жүзеге асыруға болады compliance103@gmail.com, Қазақстанның сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметінің бірыңғай call-орталығы 1424, сондай-ақ кәсіпорынның жалпы поштасына ақпарат жіберу арқылы skoray_astana@med.mail.kz.32. серіктестікте анонимді хабарламаларға рұқсат етіледі.

18. Келіп түскен өтініштер мен ақпарат бойынша шешімдерді қарау және қабылдау жөніндегі іс-қимыл тәртібі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі жөніндегі басшылықта баяндалған.

7. Басшылардың қарамағындағылардың Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығы үшін жауапкершілігі

19. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған шараларды күшейту мақсатында бағыныштылары сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаған және олардың кінәсі сотта дәлелденген басшылардың дербес жауапкершілігін білдіретін норма көзделген.

Тәртіптік жауапкершілік мыналарды қамтиды:

1) ескертулер;

2) сөгіс;

3) қатаң сөгіс;

4) Еңбек кодексінде көзделген негіздер бойынша Жұмыс берушінің бастамасы бойынша еңбек шартын бұзу.

20. Басшы өзінің тікелей бағыныстысына қатысты заңды күшіне енген соттың айыптау үкімі болған кезде жұмыстан шығаруға өтініш беруге немесе ақтамайтын негіздер (рақымшылық жасау, белсенді өкіну, тараптардың татуласуы және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген басқа да ақтамайтын негіздер) бойынша қылмыстық істі тоқтату туралы шешім қабылдауға тиіс.

21. Жұмыстан босату туралы өтініш басшыны қызметке тағайындаған жауапты адамға беріледі. Жұмыстан босату және тәртіптік жаза қолдану туралы шешім қабылдау басшыны осы лауазымға тағайындаған адамның құзыреті болып табылады.

Басшының жұмыстан босатуға берген мерзімі 10 күнтізбелік күнді құрайды.

Тікелей бағынысты адам сыбайлас жемқорлық сипатындағы құқық бұзушылық жасаған кезде басшы осы лауазымға тағайындалған күннен бастап 3 ай өткен соң дербес жауапты болатынын назарға алу қажет.

Бұл ретте, жоғарыда аталған жауапкершілік "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 24-бабына сәйкес тікелей бағынысты адам жасаған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы дербес хабарлаған басшылыққа қолданылмайды.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлаған немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға өзге де жолмен жәрдемдесетін қызметкер мемлекеттің қорғауында болады және Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен көтермеленеді.

Бұл ереже заңға сәйкес жауаптылыққа жататын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы көрінеу жалған ақпарат хабарлаған адамдарға қолданылмайды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін қызметкер туралы ақпарат мемлекеттік құпия болып табылады және заңда белгіленген тәртіппен беріледі. Аталған ақпаратты жария ету заңда белгіленген жауаптылыққа әкеп соғады.

